

5796 Verulis LIG.; in turri ecclesiae cathedralis HOLST.; nella piazza della cattedrale GAR.
Hodie in curia intus.

in latere:

DEDICATA KAL · IVN ·
L ATE RA NO · ET
RVFINO COS p. C. 197
OB CVIVS DEDI CAT I
5 ONE DEDIT DECVR · ET
VI VIR · ET AVGVS · X IIII
DENDROPHO R X III · ADIEC
TO PANE · ET VINO · POPV
LO X I · CV RAN TE · VRGV
10 LA NIO · SE CVNDO

L · ALFIO · L · F · COR
VALENTINO · II ·
VIR · II · Q · Q · P · M · V ·
CVRAT · REI P · COL ·
CASINATIVM · ET
PATRONO · ORDO
SEVIRALIVM · ET
AVGVSTALIVM OB
MERITA · EIVS
L · D · D · D

Recognovi. Anticam solam proponunt Ligorius ms. Neap. 35 p. 264 (inde Panvinius cod. Vat. 6035 f. 131; Don. 5, 14 ex schedis quas ait Manutianas bibl. Vatic.; Mur. 1104, 7 ex Ligorio et Donio; verba CVRATORI · REI · PVBL · COL · CASSINATIVM [sic] edidit Panvinius imp. Rom. p. 714 ed. 1558, unde repetiverunt auctores Casinates Cafaro p. 6 et Gattola p. 739 n. 25 repetivique ego I. R. N. n. 714*) et Gudius ms. 222, 2, ed. 208, 5 ex schedis Holstenii. Inscriptionem lateris primus edidit Garampius Ariminensis apud Maffei M. V. 362, 1 (inde Donat. 174, 1). Utramque dederunt idem Garampius Nov. Flor. 1749 p. 65 (inde Donat. 346, 3); Masciola inscr. Casinat. ms. p. 16 missam a. 1771 ad Roccum Tarsiam a Franc. Carolo Medonii (inde Ponari inscr. Casin. n. 100); Visconti cod. Paris. Lat. 9697 f. 35; Henzen n. 7101; Nissen; Zangemeister; I. B. Rossius, hi quattuor de visu.

Spatia in lapide plura relicta sunt non scripta propter scabritiem. — 2 VALLENTINO Lig. cum suis. — 3 recte Ligorius cum Panv. et Donio, VIR · II · VIR · Q · Q · M · V Mur. interpolans. Significatur *Hvir (iterum) q(uin)q(uennalis), p(atronus) m(unicipii) V(erulani)*.

5797 Verulis in bibliotheca publica. Reliqui tituli una servati cum origine urbani videantur (cf. n. 728*), hic magis est ut ad ipsas Verulas pertineat.

LVSVS · C ·
ADES · L · HEC
mens VRAS · VAS^{scularias?}
DE · SENAT · S^{ententia}

Descripti.

5798 Verulis in domo comitis Paolini GIORGI.
Ibi ego a. 1876 frustra quaesivi.

Q · BLAESIO · Q · F · CÖR · RVFO
Q · BLAESIVS · Q · L · GRVPVS · PATER
VETTIA · M · L · SALVIA · MATER
FILIO

5 QVOD · FACERE FVERAT GNATVM PAR PARENTIBVS
GENITORES EIVS ACERBA MORS FACERE IMPVLIT

Descripti ad ectypum chartaceum quod servat
Giorgius Ferentinas.

5799 effossa Verulis in aede cathedrali a. 1724 FONT. Extat in eadem affixa fronti aversae arae maioris.

DP MARTVRII
PB IN PCI KAL · DECEM
BRIS D · SORS IND · XII

Descriptit Rossius. Fontaninus ms. bibl. capit. Utin. vol. XIX; Garampius Nov. Flor. 1749 p. 98; Amatius anecd. litt. 2, 485 qui vidit a. 1773.

LXXVI. ALETRIVM (Alatri).

Aletrium (sic tituli n. 5808. 5809. 5832, Cicero pro Cluent. 16, 46. 17, 49. 20, 56, Livius 9, 42, 11. c. 43, 23, Strabo 5, 3, 10 p. 237, Plinius 3, 5, 63, id est melioris aetatis auctores omnes, scilicet si codices sequimur optimos quosque; *Alatrium* liber coloniarum p. 230) cum pariter atque Ferentinum deficientibus Hernicis a. 448 in fide mansisset, Aletrinate deinde eadem atque illi condicione fuerunt (vide infra p. 372) et municipii quidem locum obtinuerunt (Cicero pro Cluent. 16, 46. 17, 49; infra n. 5808. 5832). Magistratus inveniuntur *censores* aetate liberae rei publicae (n. 5807), deinde *quattuorviri iure dicundo* (n. 5832; nude n. 5806) et *aediles* (n. 5832). *Praetor*, qui item aedilis fuit et IIIvir i. d. (n. 5832), sacerdotis locum videtur obtinuisse. *Decuriones* utuntur nomine *senatus* (n. 5805. 5806. 5807). Adsunt *seviri Augustales* (n. 5809), item *seviri* (n. 5808). De tribu non satis constat, cum tituli solitarii omnes enuntient Aniensem (n. 5817), Publiliam (n. 5832), Romiliam (n. 5811).

Aletrinate tituli apud antiquiores non reperiuntur nisi apud unum SMETIVM; nam quos habet LIGORIVS non ex eo depromptos, ficticii sunt. Saeculo demum ut videtur XVIII (nam ex n. 5832 et n. 742* inter se collatis intellegitur syllogae eius auctorem illum lapidem iam repperisse Alatri) sylloge lapidum Aletrinatium confecta est ea quam scriptam reperit Bormannus Romae inter collectanea Nardoniana, ediderunt ex parte DIONIGIA (*viaggi* 1820) f. 33, integram MAROCCO (*mon. dello stato pontificio*) vol. 4 (a. 1834) p. 117—125. Leguntur in hac inscriptiones aliae genuinae et ex ipsis lapidibus ductae quamquam non sine interpolatione (v. n. 5813. 5819), aliae ex libris petitae non editis tantum, sed etiam Ligorii antea in lucem non prolatae, aliae denique ab ipso auctore aut transpositae (ut n. 748*, 1) aut confictae. Ego quidquid hoc solo auctore nititur expuli.

5800 ara parva. Alatri.

MARCELLVS
N
FORTVNAE
PANTHEAE
5 D D

Garruccius, qui non vidit, dedit.

5801 tabula. Alatri in curia.

T R A
poNT · MAX

Recognovi descriptam a Rossio.

5802 Alatri.

magno et · INVICTO
imp. m. KVREL & ANTO
nino pio FELICI & AVG
arabic. a QIADENIC

Garruccius descriptit.